

Nemzeti Társalkodó

Április 15dik napján 1834.

Don Pedro Alcantara bragan-
zai herczeg.

(végzete)

Don Pedro maga is hibázott bizott em-
bereinek megválasztásában, nem használta az
alkalmat hogy a' nagy befolyásu Minasge-
raes tartományban hatalmát és tekintetét
megerősítse, 's végre barátjainak és ked-
veltjeinek kevélységök, az úgy nevezett por-
tugalli udvari párt, a' forrásban lévő lázza-
dást kitörésre segíté. Midőn tudnilik a' csá-
szár Mineiros tartományból Rioba visszatér-
ne, kedveltjei pompás elfogadást készítet-
tek számára. E' miatt annyira felindult a'
nép, hogy 1831ben martius 11kén lázzasz-
tólag feltámadt, a' portugallusokat és gazda-
gokat megtámadta, a' köztársaságot kikiáltot-
ta és sok féle zabolátlanságokat követett-
el. Ezen véres lázzadásban huszankét em-
berek veszték életöket, 's kétszázan felyül
sebesedtek-meg. A' császár martius 15dikén
midőn a' pártosok dübe még le nem vala
csendesülve, tartá a' városba bé menetelét. A'
katonaság helyre állitá a' csendességet; de

don Pedro a' nemzet sérelmeit, melyeket a' kamarák 25 követekből álló küldöttség által terjesztettek élébe, nem orvosolá, 's a' portugallusokat pártfogoló rendelkezését vissza nem vevé. A' küldöttség tudnillik az egész lázadás vétkét csupán a' portugallusoknak és ezek büntetlenségének tulajdonítá, 's világosan kinyilatkoztatá, hogy a' nemzet minden bizodalját elveszti a' kormányhoz, ha ez részre hajlás nélkül nem szabja a' büntetést; és a' nemzet bosszuállásával fenyegetődött. De a' császár, miután a' constitutio hetedik évi innepe martius 25kén minden lárma nélkül véghez ment, aprilis 3kán a' kamarákat rendkívüli gyűlésre öszvehivta, és aprilis 5kén egy a' nép hajlandóságával merőben ellenkező bizodalját éppen nem bíró ministeriumot nevezett-ki. Midőn több rendbeli követségek ebben semmi változtatást nem eszközölhettek, aprilis 6kán az egész nép massa feltámadt, és a' katonaság is elhagyá a' császárt. E' nehéz környülmények közt, fiának don Pedro Alcantarának részére aprilis 7kén a' császárságról lemondott, 's Európába által szállani elhatározta. Már az aprilis 7kére viradó éjjelt a' császár familiájával együtt Varspite angol hadihajón töltötte. Itt aprilis 8kán barátját Jose Bonifacio de Andrada e Silvat gyermekei gyám atyjává nevezte-ki. Ezután don Pedro maga hitvessével, Cantogallo marquissal, Rio Pardo gróffal és Berdal urral Volage angol corvetre, donna Mária pedig Loulé marquissal 's en-

nek hitvessével don Pedro leány testvérével Seine francia fregatra szállottak, 's elvitorláztak. 1831ben aprilis 15kán hagyták-el Brasiiliát, és junius 11kén érkezett Volage corvette Cherbourgba, 's don Pedro maga vala legelső hirmondója Európában császárságról lett lemondásának. Junius 15kén Cherbourgban kihirdette, mi szerént ezentul csak Braganza herczeg czimet fog viselni.

Ez időtől kezdve don Pedro már egészben csak kedvelt gondolatja kivitelével, leányának donna Mariának a' portugalli királyszeke emelésével foglalatoskodott. E' végre nekie Anglia jóvá hagyása még szükségesebb volt mint Franciaország segítsége. Ő tehát mi előtt Párist meglátogatná junius 25kén Angliába ment, és ott nagy becsülettel fogádtatván már junius 29kén IVdik Vilhelm királynál udvarláson volt. Juliusban Párisba jött, 's a' juliusi napok innepén jelen volt. Septemberben a' terceirai igazgatás ügyvivője Palmella marquis is Londonba ment. Az angol ministerium bár mely nagy bizodalmit helyezetté e' fő státus emberbe, mégis a' belga ügygel, 's tulajdon belső dolgaival nagyon elfoglalt angol politika donna Mária részére semmi elhatározó lépést nem tehetett. Portugalliában pedig donna Mária pártjára semmi kedvező nép mozgás nem mutatkozott. Don Miguel, don Pedro azon felszólítására, hogy igazságtalanul bitanglott főhatalmáról önkéntesen mondana-le, azt felelte:

don Pedro már az ő alattvalója és jobbágya, midőn már nem császársa többé Brasilianak.

Azomban don Pedro Angliában és Franciaországban kéz alatt Portugallia megtámadására készülteket tétetett, de főbb rakhelye és forrása hadi készülteinek Terceira szigete volt. Innen kiindulva gróf Villafior lassanként minden Azor szigeteket, 's végre 1831ben augustus 4kén San Miguel szigetét is donna Mária uralkodása alá hajtotta. Végre 1831ben decemberben don Pedronak Angliában bérlett, francia kikötőkbe útasított és francia úti levelekkel ellátott hajói is elveztek, 's Terceira szigeténél kikötöttek, hol az Angliában és Franciaországban gyűjtött katonaság Villafior seregeivel egyesüle. A' francia kikötőkben kikészített hajóseregét don Pedro maga vezette Terceirába. Hitvесе, leány testvére, és leánya donna Mária, kit a' szobájába tett bélövés által november 25kén 1831ben gonoszul elveszteni próbáltak, Párisban maradtak. Elindulása előtt don Pedro, mint leányának az ifju portugalli királynénak nevében Portugallia igazgatója, Rainha da Portugal fregatról 1832ben februarius 2kán egy nyilatkozatást hocsátottki, és februarius 20kán hadiszállítványának első része Belle Isleből Terceirába evezett, hol a' herceget igen nagy örömmel fogadták. Itt nagy tüzzel dolgozott a' szállító hajók kikészítésén, és junius 27kén hajóseregével San Miguelből elindult, 's julius 8kán 1832ben mintegy 7000 portugallus, francia

és ánglusból egyesült seregével Oportonál kiszállott, 's ezen nagy fontosságú várost minden ellentállás nélkül elfoglalta. Miguel seregeinek Oporto visszavételére tett minden erőlködései hiában voltak, de másfelől don Pedro is, ki az ifju királyné nevében itt egy igazgatást állított-fel, 1832ben július 27dike óta megújított több véres ütközetek után is, csak ezen egy város birtokára szorítottatott, melyet igen keményen megerőssített és hős lélekkel oltalmazott. A' miguelisták a' tengerfelől állított ágyu telepeik által, az Angliából és Franciaországból jövő hadiseregk és élelem útját elzárván, a' tenger felől gyakran elmaradt a' várt segedelem, és Oportóban nagy szükség és betegség uralkodott. A' miguelisták tüzes rá rohanását 1832ben szeptember 29kén kemény ellentállással fogadván 's vitézül visszavervén az oportoiak, másnap a' várost kezdé lödözni az ellenség, de az ellenséges tűz inkább csak a' lakházakat érte, a' külső erősségeket pedig el nem ronthatá. Don Pedro ugyan Sartorius admiral vezérlése alatt hajósereget is állított-ki, mely a' Duro torkolatját védelmezé, és egy ideig a' Tajót is ostrom zár alatt tartá, de ezen hajósereg miután don Miguel hadi hajóival több ízben minden következés nélkül öszvecsapott, segéd eszközöktől megfosztatva fontos szolgálatot nem tehetett.

Ezen testvér háboruban mind két részről csak zsoldosok, idegenek és szerencse vándászók részesültek, a' portugallus nemzet pedig tulajdon

képpen semmi részt nem vett. Ha a' papság a' népet és katonaságot don Miguel részére hódíthatja 's a' mellette felkelésre lelkesítheti vala, don Pedrot maroknyi seregével Oportóból könnyen kiűzhették volna. Másfelől donna Mária részére sem mutatkozott semmi nemzeti energia, mert don Pedro hadi talentumában, igazgatási előre látásában 's okosságában és karaktere állandóságában nem bíztak, e' mellett a' nép felsőbb osztályai egészen idegenek voltak don Pedrotól, mivel Brasiliának az. anya országtól elszakadását, és a' Rio Janeiro lecsendesítésére küldött portugalli hajóseregre tétetett ágyu lövéseket el nem felejthették. Csak Oporto lakóssi nyilatkoztak mindjárt donna Mária részére, de az északi tartományok don Miguel seregeitől feltartoztatva nem bátorkodtak Oporto példáját követni. Csak kevés számú elégedetlenek, 's nem a' mint hirlelik vala egész ezeredek, mentek által don Miguel seregéből donna Mária zászlóji alá. A' portugallusok, kik don Pedro részéről csak idegen 's nagy részint fenytéktelen seregeket láttak viaskodni, attól tartottak, hogy egykor ezen külföldiek u. m. Angolok, Francziák, Olaszok, Lengyelek és Brasiliaiak ha győztesek lesznek, nagy terhére válnak az országnak, 's a' tiranizmusnak egy új nemét hozandjába. Donna Mária is idegen nevelést kapott, maga Palmella marquis is külföldön született és neveltetett, 's ezért nincs hozzá a' portugallusoknak bizodalmok. Don Pedro fő hadi

szállásán is rendetlenség és vissza vonás uralkodott. Minden fáradhatatlan munkássága mellett is ki nem állithatott oly hadi serget, mely a' hadi tudomány rendszabásainak telyesen megfelelhessen, minden személyes bátorsága mellett is, állhatatlan és bizonytalan karakterü fővezérsége iránt bizodalmat nem gerjeszthetett, és gyakran zavaroson belé vágott ministerei és generáljai elintézésekre. A' pénz's minden egyéb szükségesek hijánja sokszor nagy nyomoruságot szült a' szörössen zárva tartott Oportóban. Ministerei gyakor változtatása nyilván mutatá, hogy don Pedro kicsin udvaránál most is a' régi pártos visszavonás uralkodik. Végre 1853b. jan. 5án a' vitéz Solignac francia generált nevezte-ki don Pedro seregei fővezérévé. Ez a' rendetlen hadseregnél szorosb katonai rendet állított, de másfelől elbocsátá don Pedro 1853ban januarius 12kén Palmella ministert szolgálatjából, ki Londonban donna Mária ügyét nagy okossággal vezérlé. Ez által annyira elveszté az angol és francia kabinetek bizodalmokat, hogy utobb kéntelen vala Palmella grófot újból szolgálatjába venni. 1853ban tavasszal Palmellával együtt új hadsereg és pénz érkezett Oportóba. De Anglia és Franciaország ezután is szorgalmatosan kikerültek minden közvetlen szolgálatot donna Mária részére, csak kedvező történetekre és néhány tartományok meghódításokra vártak, hogy Portugallia királynéját mint Anglia régi szövetségessét valósággal elesmérhessék. Azonban don Pedro elhibá-

zott lépései miatt, a' dolog mégis hosszára nyúlt, a' Solignac vezérlése alatt tett kicsapások, 's a' Monte Covelle birtoka feletti ütközet, az egészre nézve minden elhatározó következés nélkül voltak. De don Miguel részéről is még nagyobb állhatatlanság és belső meghasonlás látszott. Lissabonban a' cholera dühösködött, a' száraz és hajósergeknek semmi bizodalnok nem volt vezéreikhez, az usurpator nagyobb részént csak idegen segedelem útján Párisban és Londonban vett költsönök által folytatta maga ügyét, mely költsönöket Párisban a' kárlisták, Londonban a' toryek segítettek elő. Don Miguel is gyakran változtatta hadvezéreit, és személyes jelenléte által még kevesebbet tett a' táborban, mint testvér bátyja. Mind ezek mellett az angol kereskedés naponként újabb veszteséket szenvedett Oportóban és Lissabonban, 's a' miguelista tisztviselőségek Franciaország és Anglia részéről újabb diplomatai panaszokra szolgáltatnak alkalmatosságot. Mind két kabinétek elhatározzák tehát Spanyolországot arra birni, hogy a' két kabinéttel egyetértve ezen testvér háborut donna Mária részére végeznék-bé. De VII-dik Ferdinánd és ministere Zea, az angol kabinétnak Madridban lévő követe által tett, semminémü ajánlataira állani nem akartak, végre midőn don Miguel statutitoknoka Vicomte de Santarem spanyol infans don Carlost Lissabonba befogadá 's nagy megkülönböztetéssel látá, Spanyolország is don Mi-

guel érdekeire nézve hidegebb kezdett lenni; Anglia és Franciaország is már ekkor a' két nemzetnek donna Mária részére mutatott kedvező pártfogását, nem akadályoztatta, és a' két országban az ifju királyné részére, a' pénz költsönözések, katona szedések, fegyverek 's gőzhajók vásárlásai akadály nélkül folytak. Így lassanként az Oportóban zárva tartott don Pedro seregei száma 16,000-re szaporodott, 's az oportoi hadi tanács az ellenség ellen már valahára megtámadólag fellépni meghatározá. Sok ellenkező planumok után Solignacnak azon intezetje, hogy a' szárazon egyenest Lissabont megtámadják félrevettetett, 's egy tengeri expeditio plánuma nyert jóvá hagyást. Solignac, ki ezen tengeri táborozást merőben ellenzette, jun. 15kán elbocsátatását kérte, hasonlólag vice admiral Sartorius is, és mind ketten megis nyerék ezt. Ekkor angol kapitány Napier donna Mária szolgálatjába lépett, itt Ponza lovag czimet nyert, és a' hajósereg vezérlését által vette. Ezután don Pedro junius 15kén a' miguelisták táborában és a' tartományokban egy felszóllitást bocsátott ki, melyben azon szabadito sereg egy részének, mely a' hív portugallusoknak a' törvényes királyné és a' charta melletti ragaszkodásokat 's felkeléseket elősegítendi, elindulását jelenté. A' kicsin hajósereg, mely Portugallia boldog, vagy boldogtalan jövődjét vitte magával, junius 20kán indúlt-él a' Duero torkolatjából. Az egész hajósereg a' don Pedro nevét viselő ha-

di hajóból, egy kettős fedelezetű hajóból, két fregatból, két corvette-ből, egy briggből, és öt gőzhajókból állott. A' szárazsi sereg mintegy 5000 ember gróf Willaflor parancsa alatt állott, kit don Pedro terceirai herczegi méltóságra emelt, alatta volt mint alvezér Brito general. Palmella herczeg, dona Mária és az igazgató herczeg nevében kíséré az expeditiot. Don Pedro Oportoban maradt, az itt maradt hadsereg főparancsnokjává 's a' generalstab fejévé gróf Saldanha general neveztetett, alatta voltak Stubbs és más generálok. Kezdetben azt hitték, hogy ezen expeditio a' Tajohoz van küldve, később tudódott meg, hogy ez Algarbiába ment. Azomban don Miguel francia exmarschall Bourmont-ot meghívá, hogy seregei fővezérségét venné által, és a' Tájon álló hajóseeggel egyetértve, Oportot szárazon és vizen egyszerre támadná-meg, 's rá rohanás által vennébe. De midőn Bourmont Falmouth-ban hajóra ült 's Lissabon felé elindult, kapitány Napier már június 24kén a' Gvadiána torlatjánál Willarealtól nem messze Algárbiában Cacella és Montegardo között, a' hajóin volt hadi serget kiszállította volt. A' Willarealban, Lagosban, Faroiban, Tavirában és Algárbia más várossiban volt miguelista őrsereg semmi ellentállást nem tett. Az őrizet egy része Alemtejoba vonult vissza, más része elszéledt, a' maradvány őrizet pedig, Willaflor sergéhez ment által, és Lagosban több mint 50 hadi tiszték hodoltak-meg a'

törvényes királynénak. Donna Máriát itt Portugallia királynéjának kikiáltották; a' fároi püspök is a' constitutionalis királyné részére állott, több ágyuk, fegyverek 's don miguel hadi hajói is, a' győzedelmes sereg hatalmába estek. Ezután Faroban Palmella herczeg előlülése alatt egy igazgatószék állott-fel, Willaflor pedig egy proclamatio által, a' hív portugallusokat a' törvényes királyné és constitutionalis szabadság mellé, a' hiteszegett usurpator ellen fegyverre felszólítván Alemtejo felé nyomult. Sagres tenger melléki város, Loulé, Olhao, Albufeir és Willanova városok, mi előtt a' constitutionalis seregek ott megjelentek volna, egymás után mind meghódoltak a' törvényes királynénak. Így július elején Algárbiának egész délfelé eső tenger melléki része a' királyné hatalmában volt, 's végre Lissabont is minden ellentállás nélkül elfoglalák a' constitutionalis seregek, melyet don Miguel hasztalan kívánván vissza venni, Santarembe vonta vissza magát. Mi után VII dik Ferdinand spanyol király halálával az özvegy királyné vette által a' kormányt, 's különösön Zea minister elbocsáttatásával, szabadabb gondolkozásu férfiak léptek a' ministeriumba, a' spanyol kormány is hajlandóbb 's kedvezőbb lett donna Mária ügye iránt, és az újabb időben ismét szerencsés előmenetellel kezdvén harczolni don Pedro seregei, remélhető hogy e' hosszas testvér háborúnak nem sokára vége lesz.

Don Pedro kisdéd, de izmos és erős testalkatásu, haja fekete, nagy pofaszakállat visel, ábrázat vonása durva és komor, maga alkalmaztatása, 's másokkali bánás módja komoly ugyan, de még is nyájas és udvaris. A' szerencsétlen esetekben mindég nyugodt és vidám. Igen nyájas és érzékeny de egyszerűsmind szoross függést kívánó atya. Valjon megnyeri é ismét don Pedro a' portugallus nemzet bizodalját, valjon nagyobb ember isméretet mutat é ezután minteddig, 's a' bizodaljára méltatlan embereket elfogja é magától távoztatni? ezen kérdéseket az idő fejtendi-meg, mely az utókor ítéletét határozza.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Némely megyjegyzések azon Értekezésre, mely Erdélynek nemzeti Petsétjein találtató körülírásokról a' Nemzeti Társalkodónak múlt félesztendőbeli 10 számja alatt kiadattatott.

Homályos dologban az igazságot csak több öszve felelkezések által lehet tisztába hozni, és ennélfogva az említett Értekezésnek becses és tudós szerzője is bizonyoson nem fogja rossz neven venni, ha az említett igen szép előadásban találtató némely állításokra nézve egy néhány kétségek támogattnak és észrevételek felhozattatnak, a' melyek röviden e' következőkből állanak:

1) Igaz ugyan, hogy Seivert (Ungar.

Magazin II lap. 499) ezeket írja: „Siebenbürgen ward 1538 ein unabhængiger Staat von Koenigreiche Ungarn, und dadurch erhielt auch die Staatsverfassung desselben eine ganz neue Gestalt. Die Sachsen vier Jahrhunderte hindurch . . . . . von Ungern und Szeklern abgesondert, liessen sich überreden, mit diesen beiden Nationen in die genaueste Verbindung zu treten. Diese nannten sich dann die Landstaende der drei Nationen des Fürstenthums Siebenbürgen, und beschlössen: alle Landtagsbeschlüsse und öffentliche Urkunden sollten nur durch Untersiegelung aller drei Stände ihre Giltigkeit erhalten. Zu diesem Zwecke wurde für jede Nation ein besonderes Siegel mit ihrem Wappen ausgefertigt, und jeder das ihrige zur Verwahrung überlassen.“ — Ugy látszik, hogy ebből vette Schlözer-is (Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen pag. 645) azon állítását, hogy 1538ban törvényesen megállított legyen, hogy minden közönséges Levelék a' Nemzeteknek új pecsétjeik alatt kiadattassanak. Felmer (Histor. Trans. pag. 27) nem teszi semmi említést arról, hogy a' Nemzetek pecsétjei mikor készültek legyen. Éder pedig (Observ. crit. ad historiam Transilvaniae) igen jól mondja, hogy csak 1659-ben a' Szászsebesi Ország-gyűlésen hozattott azon határozás, hogy addig bizonyos pecsétek nem lévén, négy pecsétek metzettesenek. És valójában ha az ember Seivert eléhozott sorait jól megtekinti, abból csak

annyit lehet kihozni, hogy 1538ban léptek egyezésre a' három Nemzetek, de az nem tetszik ki, hogy a' három nemzeti pecsétek is akkor mindjárt készültek legyen; sőt inkább azt lehet hinni, hogy Seivert is itten csak azon Országos határozást érti, a' mely 1659ben költ. Ez pedig annyival hihetőbb, hogy ezen most említett határozásból telyeséggel ki nem tetszik, hogy a' Nemzeteknek már az előtt bizonyos pecsétjeik lettek volna, de sőt tiszta szavakkal mondják az Ország Rendjei: „hogy bizonyos pecsétünk nem lévén, ne talán most immáron kárunkon experiálljuk annak ekkédiglen való szükséges nem lételét.“ Ezeknél fogva tehát csak akkor lehetne hinni, hogy a' Nemzetek pecsétjei már nem sokkal 1538 után, vagy legalább 1659 előtt készültek legyen, ha abból az időszakaszból való levelek találtatnának, a' melyeken a' nemzeti pecsétek már megjelenének; a' mely ugyancsak, a' mennyiben tudatik, még eddig nem történt.

2) Igaz az is, hogy a' Nemzetek mostani pecsétjei nem egy időbeliek, mert *a*) a' Magyar Nemzet pecsétjén magyar körülírás nem taláztatik, a' más két Nemzet pecsétjén pedig igen; *b*) a' Magyar Nemzet pecsétjén a' második deák hajlás csak egyesével vagyon írva: (Transilvanie), a' más két Nemzet pecsétjén pedig *ae*-vel (Siciliae, Saxonicae). Felmer és Seivert ugyan a' magyar Vármegyék olyan pecsétjéről tesznek említést, a' melyen ezen magyar körül-

írás találtatnék: *Nemes ha-*; de már sokan igen helyesen megjegyezték, hogy a' Vármegyék mostani pecsétjén magyar körülírás nem találtatik. Az tehát a' nagy kérdés, hogy ennek mi az oka? — Eder (loco citato) azt mondja: „Et vero ea etiam, quae mihi videre contigit sigillorum exempla a Felmeri schemate multum abludunt. Compertum mihi est, unde error manarit, sed referre haud interest.“ De bár megmondotta volna, mert abban az esetben már nem volnánk kéntelenek most sok bajjal az után keresgélni, a' mit ő már tudott.

3). A' Székely Nemzet pecsétjén a' következő szó, sohult sintsen így írva: *Országha*, hanem mindenütt így: *Országae*, még pedig nem csak 1791ben, mint Gróf Kemény József úr a' nemzeti társalkodónak 17-dik számja alatt pag. 272 megjegyzi, hanem már 1696ban is.

4). Meg kell vallani, hogy bajos a' Szebenieknek azon 1661ben September 27kén költ levelet megmagyarázni, a' melyet Gr. Kemény úr hozott elé. De talán csak annyi következik belőle, hogy az 1659ben készült Nemzetek pecsétjei közül, a' Magyar Nemzeté még meglévén, a' más két Nemzet pecsétjei pedig a' mult 1660ik háborus esztendőben elveszvéen, azok helyett új pecséteket kellett készíttetni. De ez által még nincsen megmutatva, hogy a' Magyar Nemzet mostani pecsétje ugyan az, a' mely 1659ben készült, a' más két Nemzeté pedig azok, a'

melyeket a' Szebeniek a' fenn említett levél tartása szerint 1661ben metzettek. Sőt az elsőre nézve éppen ellenkezőt kell hinni, mert akkor a' második deák hajlás már nem egyes e-vel szokott irattatni, a' mint az 1659-beli Articulus maga megmutatja, a' Várme-gyék pecsétjén pedig ezen szó: Transilvanie csak egyes e-vel vagyon írva.

5) De felistévén, hogy a' Székely és Szász Nemzetek mostani pecsétjei valójában 1661ben készültek légyen, még is annak, hogy miért tétetett azokra még magyar kö-rülírás is, az az oka, hogy Erdélynek pol-gári teste akkor csak három rendből állott légyen, nem láttatik megállani; mert a) az említett két nemzet pecsétjein lévő magyar írásnak nincsen értelme, ha a' kezdete hibá-zik; b) a' Szebeniek az említett levelekben tisztán azt írják: „*Az harmadik pecsétet, ugymint, az Erdélyi magyar nemes Nem-zetét*“ 'sat. és ez által arra láttatnak mutat-ni, hogy egy *Magyar Országi* magyar nem-zet is tartozik Erdélyhez. De a' Szebeniek itten csak három pecsétről tévén említést, ebből még az a' nagy kérdés is támad, hogy valjon a' negyedik pecsét t. i. az Erdélyhez incorporaltatott Magyar Ország részéjé ké-szülté valaha, vagy sem? és valjon találta-tik é annak valahol valami nyoma, vagy nem?

Igazittás: a' N. Társalkodó 15dik számjában a' 239dik lapon a' 24dik sorban 30 váltó for. helyett olvasd: 50 xron váltóban.